

ОПИС ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ»

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий) рівень, відповідає восьмому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій України.

Код і назва галузі знань: 03 «Гуманітарні науки»

Код і назва спеціальності: 032 Історія та археологія

Опис предметної області:

Об'єкт вивчення: минуле людства, зокрема, України та інших країн, в усіх його проявах.

Цілі навчання: підготовка наукових кадрів, здатних розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері історії та/або археології.

Теоретичний зміст предметної області: система наукових теорій, концепцій, гіпотез, принципів, категорій, методів, понять, які використовуються в процесі історичного пізнання минулого різних суспільств та їх сегментів, явищ, персоналій, сукупності матеріальних, побутових, духовних, соціальних аспектів в конкретному просторовому та часовому вимірах.

Методи, методики та технології: загальнонаукові і спеціальні наукові методи, які застосовуються під час здійснення історичних та археологічних досліджень, а також методики і технології, які використовуються для вивчення, збереження та використання пам'яток археології, історії і культури.

Інструменти та обладнання: спеціалізоване інформаційно-комунікаційне та мультимедійне обладнання; автоматизовані електронні архіви та бібліотечно-інформаційні системи; цифрові інструменти опрацювання текстової та графічної інформації.

Цілі освітньої програми: Підготовка висококваліфікованих наукових і науково-педагогічних фахівців європейського рівня в галузі історії та археології. Програма спрямована на розвиток здатності до самостійної наукової та викладацької діяльності, представлення результатів досліджень у творчих і оригінальних наукових працях. Вона покликана сприяти зміцненню держави на всіх рівнях соціокультурного розвитку, протидіяти загрозам національному та економічному суверенітету шляхом запобігання маніпуляціям історичними фактами, а також розв'язувати складні гуманітарні завдання в межах досягнення Цілей сталого розвитку України до 2030 року.

Тип освітньої програми: освітньо-наукова.

Тип диплому: одиничний.

Мова викладання: українська з елементами англійської.

Кількість кредитів: 39 кредитів ЄКТС

Форми здобуття освіти та розрахункові строки виконання за кожною з них: інституційна. Розрахунковий строк виконання освітньої програми за інституційною формою становить 4 роки.

Вимоги до освіти осіб, які можуть розпочати навчання: прийом до аспірантури здійснюється на основі здобутого ступеня вищої освіти магістра та регулюється Правилами прийому до Східноукраїнського національного університету ім.В.Даля в поточному році

**Компетентності та програмні результати навчання, які дають право на
присудження/присвоєння визначеної освітньої програмою освітньої кваліфікації:**

Загальні компетентності (ЗК)
ЗК 1. Здатність до науково-професійного іншомовного мовлення. Здатність використовувати іноземну мову для представлення наукових результатів в усній та письмовій формах, для розуміння іншомовних наукових та професійних текстів для спілкування в іншомовному науковому і професійному середовищах. ЗК 2. Здатність до цілісного викладу основних проблем філософії науки на рівні об'єктивного, ідеологічно незаангажованого сучасного бачення. ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 4. Комплексність і ефективність у використанні інформаційних та комунікаційних технологій. ЗК 5. Комплексність та системний підхід до проведення наукових досліджень із дотриманням академічної доброчесності. ЗК 6. Здатність працювати в міжнародному контексті ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних наукових джерел, аналізувати та синтезувати її, виявляти не вирішені раніше завдання (проблеми) або їх частини, формулювати наукові гіпотези. ЗК 8. Комплексність в організації творчої діяльності та процесу проведення наукових досліджень. Здатність організовувати творчу діяльність та процес проведення наукових досліджень. ЗК 9. Здатність оцінювати та забезпечувати високу якість виконаних робіт. ЗК 10. Здатність бути критичним та самокритичним. Здатність критично сприймати та аналізувати чужі думки й ідеї, шукати власні шляхи вирішення проблеми, рецензувати наукові публікації та автореферати, здійснювати критичний аналіз власних матеріалів. ЗК 11. Здатність генерувати нові науково-теоретичні та практично спрямовані ідеї (креативність). ЗК 12. Комплексність у прийнятті обґрунтованих рішень. ЗК 13. Комплексність у розробці та реалізації наукових проектів та програм. Здатність розробляти та реалізовувати наукові проекти і програми в історичній галузі. ЗК 14. Комплексність у педагогічній діяльності щодо організації та здійснення освітнього процесу, навчання, виховання, розвитку і професійної підготовки студентів до певного виду професійно-орієнтованої діяльності. ЗК 15. Здатність до міжособистісної та міжкультурної комунікацій, адаптивності, креативності, командної роботи, поцінювання й прояву етики і високої професійної культури.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)
СК 1. Комплексність у проведенні досліджень у галузі історії. СК 2. Здатність до ретроспективного аналізу наукового доробку у напрямі дослідження історії СК 3. Комплексність у володінні інформацією щодо сучасного стану і тенденцій розвитку світової і вітчизняної історичної науки. СК 4. Комплексність у проведенні критичного аналізу різних інформаційних джерел, авторських методик, конкретних освітніх, наукових та професійних текстів історичній галузі. СК 5. Комплексність у виявленні, постановці та вирішенні наукових задач та проблем в історичній галузі. СК 6. Комплексність у формуванні структури дисертаційної роботи та рубрикації її змістовного наповнення. СК 7. Здатність створювати нові знання через оригінальні дослідження, якість яких може бути визнана на національному та міжнародному рівнях. СК 8. Комплексність у публічному представленні та захисті результатів дисертаційного дослідження. СК 9. Здатність брати участь у критичному діалозі. Здатність брати участь у наукових

дискусіях на міжнародному рівні, відстоювати свою власну позицію.

СК 10. Здатність до прояву ініціативи щодо практичного впровадження результатів дисертаційного дослідження.

СК 11. Комплексність у набутті та розумінні значного обсягу сучасних науково-теоретичних знань в історичній галузі та суміжних з ним сферах гуманітарних наук.

СК 12. Здатність сприймати і досліджувати історію України в контексті світового історичного процесу.

СК 13. Здатність відрізняти специфіку підходів до розв'язання проблем у галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.

СК 14. Здатність репрезентувати результати наукових досліджень в ЗМІ, мистецтві, літературі.

СК 15. Здатність до професійного розвитку та самоорганізації, проєктування власної кар'єри та готовності до постійного підвищення професійної кваліфікації.

Програмні результати навчання

ПРН 01. Використовувати сучасні теоретичні та методологічні досягнення історичної науки.

ПРН 02. Виділяти невирішені проблеми та прогалини в історіографічному масиві.

ПРН 03. Класифікувати різновидові історичні джерела.

ПРН 04. Демонструвати результати власних наукових досліджень з історії та/або археології академічній спільноті.

ПРН 05. Застосовувати іноземну мову як для роботи із іншомовними джерелами і літературою, так і для презентації результатів власних досліджень міжнародній спільноті.

ПРН 06. Застосовувати сучасні методології, методи та інструменти педагогічної та наукової діяльності за фахом.

ПРН 07. Продувати нові ідеї і розв'язувати комплексні проблеми у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності.

ПРН 08. Бути обізнаними із законодавством, зокрема в питаннях захисту прав інтелектуальної власності та дотримуватись принципів академічної доброчесності.

ПРН 09. Детально планувати наукове дослідження для вирішення важливої задачі в галузі історії та/або археології.

ПРН 10. Застосовувати сучасні методи пошуку, збору та обробки інформації в науковій та науково-педагогічній діяльності.

ПРН 11. Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проєкти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями.

ПРН 12. Формулювати та перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні наукові аргументи і докази, підтверджені історичними джерелами.

ПРН 13. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити сформоване та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми історичної науки з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, культурних, етнічних та правових аспектів.

ПРН 14. Сприймати, досліджувати та викладати історію України в широкому контексті світового історичного процесу.

Форми атестації здобувачів вищої освіти: Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації. Дисертація перевіряється на плагіат і повинна відповідати вимогам академічної доброчесності: відсутність плагіату та інших форм неприпустимого використання результатів інших осіб, фабрикавання та імітації науково-технічних досягнень. Дисертаційна робота передбачає самостійне вирішення комплексних задач у галузі історії та археології, що може включати проведення досліджень або застосування інноваційних підходів. Її структура та зміст залежать від обраного напрямку і тематики дослідження.

Підготовка та захист дисертації регламентуються внутрішніми положеннями СНУ ім. В. Даля, а електронний варіант дисертаційної роботи розміщується в репозиторії.

Перелік обов'язкових освітніх компонентів, їх логічна послідовність:

Освітній компонент (ОК)	Компонента освітньої програми (навчальна дисципліна, курсовий проект (робота), практика, кваліфікаційна робота)
ОК 1.	Філософія науки та професійна етика
ОК 2.	Педагогіка вищої школи
ОК 3.	Іноземна мова наукового спілкування
ОК 4.	Іноземне академічне письмо
ОК 5.	Сучасні інформаційні технології в науковій діяльності
ОК 6.	Інтелектуальна власність та комерціалізація наукових розробок
ОК 7.	Розробка докторського проєкту
ОК 8.	Методологія та організація НДР з історії
ОК 9.	Педагогічна практика

Посеместрова структурна схема освітньої-професійної програми підготовки докторів філософії спеціальності 032 «Історія та археологія»

Можливості працевлаштування: Після закінчення навчання за освітньо-науковою програмою спеціальність спеціальності «Історія та археологія» та захисту дисертаційної роботи фахівцям присвоюється кваліфікація – доктор філософії з історії та археології. Доктор філософії здатний займати посади, що характеризуються дослідницькою, викладацькою, адміністративною та управлінською діяльністю у сферах пов'язаних з історією.

Посади згідно класифікатора професій України. Асистент (2310.2), директор (начальник) професійного навчально-виховного закладу (професійно-технічного училища, професійного училища і т. ін.) (1210.1), директор (ректор, начальник) вищого навчального закладу (технікуму, коледжу, інституту, академії, університету і т. ін.) (1210.1), директор курсів підвищення кваліфікації (1210.1), директор науково-дослідного інституту (1210.1), завідувач відділення у коледжі (1229.4), завідувач лабораторії (науково-дослідної, підготовки виробництва) (1237.2), молодший науковий співробітник у сфері археології (2442.1), науковий співробітник у сфері археології (2442.1), науковий співробітник-консультант у сфері археології (2442.1), молодший науковий співробітник у сфері історії (2443.1), науковий співробітник у сфері історії (2443.1), науковий співробітник-консультант у сфері історії (2443.1).

Місце працевлаштування. Державні та приватні установи й організації; заклади, підпорядковані Міністерству освіти і науки України та іншим галузевим міністерствам: заклади вищої освіти різних форм власності, наукові установи, заклади післядипломної освіти, заклади професійної (професійно-технічної) освіти, заклади фахової передвищої освіти, заклади загальної середньої освіти тощо.

Процедури присвоєння професійних кваліфікацій (у разі їх присвоєння):

В разі наявності присвоєння професійної кваліфікації зазначити яка саме професійну кваліфікацію присвоюється